

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну
Кафедра інженерії та технології виробництва
Інститут модернізації змісту освіти
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра гігієни та соціальної медицини
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

Матеріали
XI Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(25 квітня 2025 року, м. Київ)

КИЇВ 2025

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Редакційна колегія:

Шмалей С.В. - доктор педагогічних наук., професор (відповідальний редактор);
Шевченко В.В. – заступник відповідального редактора, кандидат педагогічних наук,
професор;
Богатов О.І.- кандидат технічних наук, професор;
Володченкова Н.В. -кандидат технічних наук, доцент;
Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;
Гвозд'їй С.П.–доктор педагогічних наук, професор;
Дашковська О.В - кандидат хімічних наук, доцент;
Крутов В.В.- доктор юридичних наук, професор;
Мазепа М.А. – доктор медичних наук, професор;
Міхановська Н.Г.- доктор медичних наук, ст. науковий співробітник
Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник
Редька І.В.- кандидат біологічних наук, доцент;
Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;
Філіповський О.В. – кандидат технічних наук, ст. науковий співробітник
Постолатій Т.О. - відповідальний секретар.

Затверджено до друку Організаційним комітетом ХІ Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали ХІ Всеукраїнської заочної науково - практичної конференції. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025 . – 230 с.

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних різноспрямованих досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Автори статей, 2025
УДУ імені Михайла Драгоманова

121. Родін Д.С., Іщенко І.І. Актуальність забезпечення техногенної безпеки.....	160
122.Романець Анна Цифрові технології як інструмент покращення безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення в Україні: роль інформатики в сучасних умовах.....	161
123. Самбор І.В. Соціальні хвороби та епідемії.....	163
124. Самогулова О.А. Аналіз ключових джерел забруднення атмосферного повітря в Черкасах за 2024 рік.....	164
125. Сєдаліщєва А. В., Сагайдак І. С. Інформаційні загрози у сфері міжнародної торгівлі: ризики для митної справи.....	165
126. Силенко А. А. Методика організації системи позаурочної роботи учнів з трудового навчання та технологій на Цивільний захист та Безпеку життєдіяльності.....	166
127. Силенко Д. А. Методична система формування самоосвітньої компетентності з трудового навчання учнів старшої школи на Цивільний захист та Безпеку життєдіяльності.....	167
128. Скуратович Р.О. Розробка універсальної системи контролю якості повітря та попередження про потенційні загрози.....	168
129. Сльота К.С., Іващенко М.Ю. Моніторинг природних, техногенних та екологічних небезпек на ТОВ «Салтівський м'ясокомбінат».....	169
130. Слущька О.М., Михайлова А.В. Щодо обґрунтування загальних вимог до засобів виявлення радіонуклідів в навколишньому середовищі	170
131. Сніговий Д.В. Теплова енергетика України: екологічні ризики та шляхи змін.....	171
132. Снісар О. А. Роль екологічної освіти та виховання у формуванні культури безпеки життєдіяльності здобувачів освіти.....	172
133. Солоп А.П., Чорна Т.М. Географічні зазначення як економічний інструмент відновлення постраждалих територій.....	173
134. Stadniychuk M. Use of municipal sludge in the construction industry.....	174
135. Стаднійчук М. Ю. Комплексне використання техногенних відходів у будівельній галузі	175
136. Стаднійчук М. Ю., Лемешев М. С. Перспективи використання техногенних відходів теплоенергетики.....	177
137. Степаненко В. О. Аналіз впливу зміни клімату на частоту техногенних аварій... ..	178
138. Столяренко Ю.І. Застосування кібербезпеки в щоденному інформаційному просторі України під час воєнного стану.....	179

Вимоги другого проєкту стандарту поширюватимуться на переносні прилади для вимірювання еквівалентної дози та/або монітори для контролю амбієнтного еквівалента та/або прямої еквівалентної дози (потужності дози) від зовнішнього бета-, рентгенівського та гамма-випромінювання для енергій до 10 MeV під час надзвичайної ситуації. ДСТУ стосуватимуться приладів переважно для аварійного використання.

Нині зазначені проєкти нормативних документів перебувають на етапі розгляду зацікавленими установами та організаціями.

Імплементація цих стандартів дасть можливість привести національну нормативну базу України з питань оцінки радіаційної обстановки у випадку надзвичайної ситуації радіаційного характеру у відповідність до міжнародних вимог.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петровський Д. Росіяни пошкодили резервуар з паливом на Запорізькій АЕС. УНІАН. URL: https://www.unian.ua/war/zaes-rosiyani-poshkodili-rezervuar-z-palnim-na-zaporizkiy-aes-12957792.html#goog_rewarded (дата звернення: 27.03.2025).

2. Запорізька АЕС: захоплення окупантами, ядерний тероризм. МВС України. URL: <https://mvs.gov.ua/news/zaporizka-aes-zaxoplennia-okupantami-iadernii-terorizm> (дата звернення: 27.03.2025).

3. Росія атакувала бойовим дроном укриття ЧАЕС. Чому це дуже небезпечно. BBC NEWS: Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c1kmdrn2kylo> (дата звернення: 27.03.2025).

4. Наукове обґрунтування загальних вимог до засобів виявлення радіонуклідів в навколишньому середовищі з метою оцінки радіаційного стану в осередку надзвичайної ситуації з виливом (викидом) радіоактивних речовин («ДСТУ прилади радіаційного контролю»): технічне завдання на науково-дослідну роботу.

ТЕПЛОВА ЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЗМІН

Сніговий Д.В.

*ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Запоріжжя, Україна
dmytro.snihovyi@mipolytech.education*

Теплова енергетика відіграє ключову роль у забезпеченні енергетичної безпеки держави, проте водночас є одним із найбільших джерел антропогенного тиску на довкілля. Зокрема, теплові електростанції (ТЕС) України забезпечують до 70% загального виробництва електроенергії, головним чином за рахунок спалювання вугілля. Це обумовлює значні обсяги шкідливих викидів в атмосферу та деградацію природного середовища.

Процеси спалювання органічного палива супроводжуються утворенням токсичних газів (оксиди сірки, азоту, вуглецю), твердих частинок (зола, пил, сажа) та важких металів (ртуть, кадмій, ванадій). Крім того, ТЕС є джерелами теплового та шумового забруднення, а також радіаційного випромінювання, що створює додаткове навантаження на біосферу [1]. Коефіцієнт корисної дії (ККД) більшості українських ТЕС не перевищує 40%, а на станціях, збудованих понад 30 років тому — 30–35%. В результаті, на 1 кВт·г виробленої енергії припадає значно більше викидів у порівнянні з європейськими аналогами.

Природний газ залишається найбільш екологічно безпечним серед традиційних видів палива, проте його частка у паливному балансі ТЕС України залишається низькою [2].

Розвиток теплової енергетики в Україні стикається з рядом критичних екологічних і технологічних проблем, що гальмують перехід до сталого функціонування галузі.

Основними викликами на сьогоднішній час залишаються:

- використання низькоякісного вугілля;
- застаріле обладнання;
- низький рівень впровадження газоочисних систем;
- відсутність системної політики у сфері екологічної модернізації;
- недостатній контроль та правове регулювання.

Для подолання екологічної кризи в галузі теплової енергетики України необхідним є системний підхід до трансформації паливно-енергетичного комплексу. Зміни мають відбуватись як на технологічному, так і на інституційному рівнях з урахуванням міжнародного досвіду та принципів сталого розвитку. Основні напрями трансформації для покращення екологічної ситуації можливі такі заходів, як перехід до високоякісного або альтернативного палива, реконструкція енергоблоків із впровадженням газопарових турбін, розвиток енергоефективних технологій та ресурсозбереження, стимулювання інвестицій у відновлювану енергетику, посилення екологічного контролю та впровадження сучасних норм.

Висновки. Теплова енергетика України перебуває в критичному стані з точки зору екологічної безпеки. Сучасні умови вимагають комплексної модернізації галузі на основі екологічно доцільних та енергоефективних рішень. Зменшення шкідливих викидів та збереження довкілля повинні стати невід'ємною складовою енергетичної стратегії держави. Лише інтегрований підхід із поєднанням технологічних інновацій, надійного законодавства та громадянської відповідальності дозволить забезпечити сталий розвиток енергетичного сектору та зберегти природні ресурси України для майбутніх поколінь.

Література

3. Кулик М. П., Кравець Т. Ю. Підвищення ефективності спалювання органічного палива в комбінованих парогазових енергетичних установках. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 27(6). С. 98–104. <https://doi.org/10.15421/40270620>.

4. Катенін В.Д., Василенко А.О., Гринь С.О. Стан паливно-енергетичного комплексу України та перспективи його екологізації. «Молодий вчений» Технічні науки. 2017. № 10 (50). С.55-58.

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Снісар О. А.

*Черкаська медична академія
snisar.elena20@ukr.net*

В умовах повномасштабної війни загострилися усі екологічні проблеми та виникли нові, пов'язані з масованими обстрілами, мінуванням, руйнуванням житлового фонду, енергетичних та промислових об'єктів. Кількість джерел екологічних небезпек зростає і важливо інформувати про них здобувачів освіти та формувати навички безпеки життєдіяльності у складних умовах війни та загрозах екологічних катастроф.

У Черкаській медичній академії формування культури безпеки життєдіяльності здобувачів освіти забезпечується багатьма структурними підрозділами, у тому числі

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

**XI Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(25 квітня 2025 року, м. Київ, УДУ імені Михайла Драгоманова)**

Тези та повідомлення публікуються в авторській редакції

Підписано до друку 25.05.2025 р.
Формат- 60X 84/16
Ум.- друк. Аркушів- 10,1
Друк цифрований. Папір офсетний.
Гарнітура Times ET
Наклад – 100 прим. Замовлення № 163
